

NSPRV

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE

Novi Sad, Trg Slobode 3 tel/faks: 021/6616-886, 025/420-093, 023/515-757
e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@open.telekom.rs, nsprv.zr@open.telekom.rs

Konačno Sindikat!

ШТА ЈЕ ДОНЕО, А ШТА ОДНЕО ПКУ

Последњих дана овом Синдикату обраћао се велик број чланова и других запослених, питањима како да остваре своја права раније дефинисана у Посебном колективном уговору за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика (ПКУ). Нажалост, морали смо констатовати да је због настале ситуације дошло до прекида континуитета покривености права запослених у овом сектору образовања због чињенице да је старом ПКУ истекао рок на који је закључен, а нови није био у међувремену потписан. Тако се на запослене у периоду од **12. јануара 2015. до 05.03.**, када ступа на снагу нови ПКУ, непосредно примењивали само Закон о раду и школски закони у којима је степен уговорених права нижи него степен права и права уговорених у ПКУ.

Стога је добра вест била она од **18.02.о.г.** да је са тим даном ипак закључен ПКУ и да ће овим Уговором свим запосленима у основним и средњим школама и домовима ученика бити уређена права, обавезе и одговорности из рада и по основу рада, као и међусобни односи учесника, осим права утврђених у поглављу VII „Синдикат запослених“, која се у делу односе само на репрезентативне синдикате и на репрезентативне синдикате потписнике овог Уговора. При томе, ништа неће променити чињеница да су ПКУ потписала два синдиката, а два нису, наводно из разлога што су од стране министра просвете условљавани да пре потписивања ПКУ потпишу Споразум о решавању спорних питања, а они су тражили додатне гаранције да ће бити испоштована тачка **2.** Споразума, у којој је утврђена годишња награда запосленима у овом сектору образовања. Елем, због одредби новог Закона о раду, и овако закључен Колективни уговор је „кишобран“, под који се могу склонити сви запослени или макар велика већина, јер се највећи део одредби ПКУ односи на све запослене, а мањи део на права, обавезе и одговорности синдикалних лидера који ће, засад привремено, а убудуће и трајно, остати без права утврђених у члану **56.** ПКУ, који дефинише за председника синдиката, члана синдиката потписника плату већу за **12%**.

У сваком случају, дошло је до извесног олакшања, јер је вест да ће ускоро запослени у просвети, као и њихове колеге у здравству, култури и уопште у јавном сектору, имати колективни уговор и права из њега. Наравно да ће једни бити задовољни, а други не, јер је Колективни уговор ипак променио неке односе и нека права умањено, а нека чак и повећао. Оно што је по нама најважније јесте чињеница да су у колективни уговор уграђена сва досадашња мишљења претходне Комисије за тумачење ПКУ, која су отклонила сумњу када је у питању велик број спорних питања. Наравно, не гајимо илузију да спорних питања неће бити и убудуће јер живот увек донесе неко ново, условно речено, изненађење, тако да ће и за нову комисију која треба да тумачи нови ПКУ такође бити пуно посла. За запослене којима се сваке године умањује норма у делу или чак остају без свих часова, врло је важно да је закључен колективни уговор и да је и даље у њега уграђен контролни механизам поступка заснивања радног односа и надаље дата предност преузимању са листе за преузимање, а сам поступак још више прецизиран и у прилог запосленог који постаје делимични или потпуни „технолошки вишак“. Овом чињеницом и укључивањем

синдиката у контролу поступка, синдикати су остварили победу над идејом министра просвете да ће убудуће предност дати конкурсима, а не поступку преузимања.

Добра и често експлоатисана информација била је да запосленима у просвети остају и надаље јубиларне награде, а ово право је и проширено обавезом послодавца да запосленом исплати јубиларну награду, не само за **10, 20 и 30** година, већ и за **35** година рада проведеног у радном односу, при чему се рачунају све године запосленог стечене у радном односу, без обзира код ког послодавца, а што није случај када је реч о минулом раду, који се узима у обзир код исплате додатака на плату, где су синдикати попустили и пропустили шансу да утврде веће право од права датог у Закону о раду и одредбом идентичном као у Закону о раду, запослене у просвети оставили без минулог рада код претходних послодаваца. На тај начин једно велико и крупно синдикално питање је уређено на начин како га је ригидно прописао Закон о раду, а запослени који су радили ван установа образовања или су радили у установама образовања ван установа образовања на територији Републике Србије, трајно остају без тог минулог рада.

Захваљујући чињеници да су у време штрајка просветара запослени у здравству, након само једнодневнoг штрајка упозорења и веома ефикасног преговарања закључили ПКУ за здравство и да су у том колективном уговору дата одређена права, просветари су могли да траже и више него на почетку својих преговора и, на крају крајева, да то добију. Истине ради, треба рећи да се та права код запослених у здравству исплаћују из средстава Министарства, односно фонда који здравство има, а кад је реч о просвети, онда се средства за те принадлежности морају обезбедити у државном буџету или буџетима локалних самоуправа, па је тиме овај успех већи. Наравно, ово неће утешити оне који остају без дела принадлежности, али свакако ће бити добро примљено код оних који остварују неко од напред наведених права или право на отпремнину при престанку радног односа ради остваривања права на пензију које ће и убудуће износити троструки износ последње исплаћене плате тог запосленог, с тим да тако исплаћена отпремнина не може бити нижа од три просечне плате по запосленом код послодавца или три просечне зараде исплаћене у Републици.

Они који су пажљиво читали ПКУ могли су уочити и неке одредбе за које би, најблаже речено, могли посумњати да су у супротности са уставним правом на једнакост појединаца и/или организација, али док Уставни суд евентуално не „пресече“, одредбе остају онакве какве су и написане и објављене у „Службеном гласнику РС“ број **21** од **25.02.2015.** године.

Подсећамо Уставни суд како ће у наредном периоду бити доста речи о ономе што је донео или нажалост однео ПКУ, Синдикат ће организовати више стручних састанака на којима ће појаснити детаље Уговора, а синдикалним организацијама понудити и адекватан приручник за примену ПКУ са коментарима најпозванијих за тумачење ове материје. О свему томе више ускоро.

У току су преговори око закључивања још три колективна уговора у образовању: ПКУ за високо образовање, ПКУ за студентски стандард и ПКУ за запослене у предшколским установама.

Нови Сад, **03.03.2015.** год.

проф. Хаши Здравко М. Ковач,
генерални секретар НСПРВ